

bendus est, disponere omnia consilii communis religione possimus. Cæterum quām irreligiosum est et ipsis quoquè festinantibus perniciosum, ut, cū extortores facti et patriā pulsi ac bonis suis omnibus spoliati nondum ad ecclesiam redierint, quidam de lapsis confessores ipsos prævenire et ante eos ad ecclesiam introire festinent! Qui si nimium properant, habent in sua potestate quod postulant, tempore ipso sibi plus quām postulant largiente. Acies adhuc geritur, et agon quotidie celebratur. Si commissi verè et firmiter pœnitent, et fidei calor prævalet, qui ¹ differri non potest, potest coronari.

Opto vos, fratres charissimi, semper benè valere et nostri meminisse. Fraternitatem universam meo nomine salutare, et ut nostrī memores sint admonete. Valete.

EPÍSTOLA XIV.

AD PRESBYTEROS ET DIACONOS ROMÆ CONSISTENTES.

El objeto de la presente carta es el mismo que el de la V, con la sola diferencia de que aquella se dirige á los presbíteros y diáconos existentes en África, y ésta á los Romanos.

CYPRIANUS presbyteris et diaconibus Romæ consistentibus fratribus salutem.

Quoniam comperi, fratres charissimi, minùs simpli citer et minùs fideliter vobis renuntiari quæ hic a nobis et gesta sunt et geruntur, necessarium duxi has ad vos litteras facere, quibus vobis actus nostri et disciplinæ et diligentia ratio redderetur¹. Nam, sicut Domi-

¹ El que no tiene espera para ser admitido.

² Échase de ver la preeminencia de la Iglesia de Roma, á la cual las otras dan cuenta de sus actos.

ni mandata instruunt, orto statim turbationis impetu primo, cū me clamore violento frequenter populus flagitasset, non tam meam salutem quām quietem fratrum publicam cogitans, interim secessi, ne per invercundam præsentiam nostram seditio, quæ cœperat, plū provocaretur. Absens tamen corpore, nec spiritu nec actu nec monitis meis defui quominus secundūm Domini præcepta fratribus nostris, in quibus possem, meā mediocritate consularem.

Et quid egerim, loquuntur vobis epistolæ pro temporibus emissæ numero tredecim, quas ad vos transmis; in quibus nec clero consilium, nec confessoribus exhortatio, nec extoribus¹, quando oportuit, objurgatio, nec universæ fraternitati ad deprecandam Dei misericordiam allocutio et persuasio nostra defuit, quantum secundūm legem fidei et timorem Dei, Domino sugerente, nostra mediocritas potuit eniti. Posteaquam verò et tormenta venerunt, sive jam tortis fratribus nostris, sive adhuc ut torquerentur inclusis, ad corroborandos et confortandos eos noster sermo penetravit. Item, cū comperisset eos qui sacrilegis contactibus manus suas atque ora maculässent², vel nefandis libellis³ nihilominus conscientiam polluissent, exambi ad martyres passim, confessores quoquè importunā et gratiosā depreciatione corrumpere, ut, sinè ullo discrimine atque examine singulorum, darentur quotidie libellorum⁴ milia contra Evangelii legem,

¹ Desterrados por la fe (vueltos despues á su patria, y que guardaban una conducta poco regular).

² Ofreciendo incienso á los ídolos, y comiendo carne de las víctimas sacrificadas á los falsos dioses.

³ Billetes ó certificaciones libradas por los jueces en favor de los cristianos, en las quæ se declaraba que estos habian renunciado al Cristianismo: lo cual hizo que se les diera el nombre de libeláticos.

⁴ Billetes entregados por los confessores á los que habian caido durante la persecucion.

litteras feci quibus martyres et confessores consilio meo quantum possem ad dominica præcepta revocarem.

Item presbyteris et diaconibus non defuit sacerdotii vigor, ut quidam minus disciplinæ memores et temerariâ festinatione præcipites, qui cum lapsis communicare jam cœperant, comprimerentur, intercedentibus nobis. Plebi quoquè ipsi quantum potuimus animum compositum, et ut ecclesiastica disciplina servaretur, instruximus. Postmodum verò, cùm quidam de lapsis, sivè suâ sponte, sive aliquo incitatore, audaci flagitatione prouerent ut pacem sibi a martyribus et confessoribus promissam extorquere violento impetu niterentur, de hoc etiam bis ad clerum litteras feci et legi eis mandavi, ut, ad illorum violentiam interim quoquo genere mitigandam, si qui, libello a martyribus accepto, de sæculo excederent, exomologesi factâ, et manu eis in pœnitentiam impositâ, cum pace sibi a martyribus promissâ ad Dominum remitterentur. Nec in hoc legem dedi, aut me auctorem temerè constitui. Sed cùm videatur et honor martyribus habendus, et eorum qui omnia turbare cupiebant impetus comprimendus, et præterea vestra scripta legisset quæ huc ad clerum nostrum per Clementium hypodiaconum nuper feceratis, ut iis qui post lapsum infirmitate apprehensi essent, et pœnitentes communicationem desiderarent, subveniretur, standum putavi et cum vestra sententia, ne actus noster, qui adunatus esse et consentire circa omnia debet, in aliquo discreparet. Planè cæterorum causas, quamvis libello a martyribus accepto, differri mandavi et in nostram præsentiam reservari; ut, cùm, pace a Domino nobis datâ, plures præpositi convenire in unum cœperimus, communicato etiam vobiscum consilio, disponere singula et reformare possimus.

Opto vos, fratres charissimi, semper benè valere.

EPÍSTOLA XV.

AD MOYSEN ET MAXIMUM ET CÆTEROS CONFESSORES.

Tributa los más distinguidos elogios á los mártires y confessores, y se encomienda á sus oraciones.

CYPRIANUS Moysi et Maximo presbyteris et cæteris confessoribus fratibus, salutem.

Et cunctos vos pariter et singulos repræsentavit affectibus nostris, fratres charissimi, Celerinus adveniens, fidei ac virtutis vestræ comes, et gloriose congresionibus Dei miles. Universos vos in illo veniente conspeximus; et, cùm charitatem circa¹ me vestram dulciter ac sæpè loqueretur, in ejus sermonibus vos audiebamus. Satis ac plurimum gaudeo quando a vobis per tales talia perferuntur. Vobiscum illic in carcere quodammodo et nos sumus, divinæ dignationis ornamenta vobiscum sentire nos credimus, qui sic vestris cordibus adhæremus. Honori nos vestro charitas vestra individua connectit, separari dilectionem spiritus non sinit. Vos illuc confessio, me affectio includit. Et nos quidem vestri diebus ac noctibus memores, et quando in sacrificiis precem cum pluribus facimus, et cum in secessu privatis precibus oramus, coronis ac laudibus vestris plenam a Domino faventiam postulamus. Sed ad reddendam vobis vicem minor est nostra mediocritas. Plùs vos datis quando nostrî in oratione meministis, qui spirantes jam sola cœlestia, et tantum divina meditantes, ad fastigia celsiora morâ ipsâ passionis ascenditis, longoque temporum ductu glorias vestras non trahitis, sed augetis. Beatum facit prima et una confessio. Vos toties confitemini, quoties rogati ut de carcere recedatis, car-

¹ En el sentido que tiene aquí circa se usa mas erga.